

אך רב אשי פרך לאידך גיסא:

וכל היכא דקתני "הכל" לאו דין לכתחילה הוא? וכי לא יתכן שינקוט התנא האי לישנא בדין שהוא לכתחילה!?

אלא, הא דתנן במסכת ערכין [ג ב]: הכל [לאתווי קטן] חייבים בפוכה. הכל [לאתווי קטן] חייבין בציצית (4) — האם הכי נמו נימא שכוונת התנא לומר דלאו לכתחילה הוא?

אמר ליה רב אחא בריה דרבא לרב אשי: "הכל חייבין" — לא קאמינא שהוא לשון דיעבד, שהרי כשאומר התנא "חייבין" מוכח שהוא דין לכתחילה, שחייבין לעשותו.

אמר ליה רב אשי: אלא, מעתה, דקתני במסכת מנחות [צג א]: הכל [ואפילו יורשין] פומבין על הקרבן, אחד האנשים ואחד נשים. האם הכי נמו נימא דלאו לכתחילה הוא? והא כתיב "וסמך ידו — ונרצה"?

אמר ליה רב אחא בריה דרבא: איך! אכן איכא, יש מקומות שנקט התנא לישנא ד"הכל" שהוא לכתחילה, ואיכא, ויש מקומות שנקט התנא לשון "הכל" שהוא

אשר לא תדור משתדור ולא תשלם", ופירושו של הכתוב האחרון הוא: טוב מזה, מהנודר ומשלם, ומזה, מהנודר ואינו משלם, מי שאינו נודר כל עיקר. כי מי שרגיל לנודר הוא בא לידי חטא כשאינו שומר את נדרו, דברי רבי מאיר.

רבי יהודה אומר: כך היא משמעות דברי קהלת: הנודר צריך לשלם את נדרו, ועדיף שלא ידור מאשר ידור ולא ישלם. אבל טוב מזה שאינו נודר, ומזה שנודר ואינו משלם — מי שהוא נודר ומשלם!

ואפילו רבי יהודה דאמר נודרים לכתחילה, לא קאמר אלא באומר "הרי זו" לקרבן [או לצדקה] שאינו חייב באחריות ואין חשש שיכשל, אבל אם אמר הרי עלי קרבן [או צדקה], שיש חשש דלמא פשע ולא יקיים נדרו, לא אמר רבי יהודה שנודרים לכתחילה.

ואם כן, תיקשי לרב אשי, שאמר כל היכא דקתני "הכל" הכוונה היא שעושין כן לכתחילה. שהרי בערכין ובנדרין הוא מקבל על עצמו התחייבות כספית ואין הוא נודר חפץ מסויים להקדש, ואם כן הכל מודים שאין לעשות כן לכתחילה, ובכל זאת קתני "הכל מעריכין ונודרין"!

רוצה ללבוש, פסק הרמב"ם שלא תברך לפי שאינה מצווה עליה. אבל הרמ"א [יז ב] כתב שיכולה לברך, והיא דעת התוס' בעירובין [צו א ד"ה דילמא] וראש השנה [לג א ד"ה הא], שכל מצוה שאשה פטורה, יכולה לברך.

ובתרגום יונתן בן עוזיאל [דברים כב ה] תרגם הפסוק "לא יהיה כלי גבר על אשה", שלא תלבש טלית ותפילין. והלבוש [יז ב] פסק שלא

4. במסכת מנחות נחלקו חכמים ורבי שמעון אם נשים חייבות בציצית, ויסוד המחלוקת הוא, האם חייבים בציצית גם בלילה או רק ביום. ולדעת רבי שמעון המצוה היא רק ביום, ולכן היא מצות עשה שהזמן גרמא ונשים פטורות הימנה.

הרמב"ם [ג ט] פוסק כרבי שמעון וכן הרא"ש [סימן א] ושו"ע [יז ב]. ולענין אם